

Universitätsbibliothek Paderborn

Rev. P. Francisci Josephi à Rodt Capuccini Anterioris Austriæ Provinciæ. Opus ...

Planctvs Ecclesiæ Et Animæ - Super Caput Primum Lamentationum
Jeremiæ Prophetæ. Allegorice, Et Moraliter Expositus, & Distributus In
Discursus LII. Concionatorios Quadragesimales ... ; Scilicet Liber Vitæ, Et
Excessvs Amoris ...

Rodt, Franz Joseph von

Campoduni, 1680

Vau. Facti sunt Principes ejus, velut arietes non inuenientes pascua. Thr.
1. v. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52659)

✠

DISCURSUS XI.

Vau.

Facti sunt Principes ejus, velut arietes non
invenientes pascua. *Thren. 1. v. 6.*

DE ECCLESIA.

*Deplorat, quòd Principes & Rectores tam
seculares scilicet, quàm spirituales, non
officij sui professioni, sed tantum sibi ipsis
pascendis attendant.*

I. CUm homines omnes naturâ sint aequales, & partus ejusdem manûs creatricis (quia ipse fecit nos, & non ipsi nos) idcirco vereretur ego subditos ovium, & Rectores, Pastorum nomine compellare, nisi ipsa infallibilis divina Veritas non tam propria vocis oraculo, quàm in sacris paginis sapillimè hoc memorallet, tantam scilicet inter subditum & Prælatum exigens differentiam virtutis excellentia, quanta ab irrationali pecore habet rationalis homo, & pastor, non tam intellectûs, quàm ciborum usu, longè ab ove diversus. Et si quidem de ciborum, & alimentis forte materialiter loqui velimus, planè dubium non est, pauperes utcunque & agrestes in hoc mundo homines, pecudum penè more nutriri, si famelicam, & agrestem horum, ad delicatam Magnatum mensam comparemus. Frustra ergo conqueri videtur Ecclesia, quòd Principes ejus (per quos Glossa & alij expositores unanimiter, aequè Prælatos Ecclesia, ac seculares Rectores intelligunt) facti sint velut arietes, *Inveniunt non*

*Oves sunt
subditi.*

*Pastores.
Rectores.*

M 2

non

non inuenientes pascua. Uti- que enim hi pascua habent, & inueniunt pingua: sed breuiter resolvendo obuiat Glossa

Glossa
Moral.

moralis asserens, Principes non inuenire pascua *saerarum literarū, sed pecuniarum*. In eandem sententiam videtur ire Hugo Cardinalis, sponte consentiens, Arietes hos non inuenire pascua *animarum, etsi Corporum*: Adhuc melius ad propositum nostrum denuo Carenis hīscē se verbis explicat: *Non gregi sed sibi*: Non enim gregi pascua querunt Mag nates vel corporum vel anima- rum, sed tantum sibi, corpo- rum & pecuniarum pascua in- quirunt, dum immemores dati sibi à Deo officij, parum de gre- ge solliciti sibiipsis tantum pas- cendis, & impinguandis atten- dunt, quod summopere deplo- rat afflicta mater Ecclesia.

II.

Genus omne Rectorum, sub Pastoris nomine venit, qui à pascendo dicitur, non quòd se- ipsos, sed subditos pascere de- beant. Hinc per Ezechielem acriter minatur Deus Pastori- bus: *Vae pastoribus Israel, qui pas- cebant semetipsos!* Quasi diceret (uti notat Hugo) *Pastoris verò nomine dicuntur, non quia se pascant, sed quia greges ab eis pascantur. Sus- cribitabo super eos pastores, & pascent eos*: ait Jeremias. Et quomo- do pascent? *Exemplo, verbo, cor- porali subsidio*, respondet Cardi-

Ezech.

34. v. 2.

Hugo hic

Pastores

à pascen-

do dicti.

Ierem. c.

23. v. 4

nalis à S. Caro. Hoc enim est, quòd Petro in Pastorem univer- salis Ecclesie constituto, terna vice Christus repetit: *Pasce, pasce, pasce oves meas, agnos meos.*

Famosus ovium Pastor erat Moyse, & fidelis, qui pasce- bat oves Jethro, hic nulli par- cens labori, minavit gregem ad interiora deserti, non propriam quarens commoditatem, sed gregis utilitatem. Praludia hæc fuerunt Moyse ad pastoritiam, super universum populum Dei, dignitatem, nam cum tantam in hoc pastore Deus depræhen- disset ovium curam, dignum il- lum, atque idoneum iudicavit, cui etiam curam pascendi, & custodiendi traderet populi sui, electi: Quo in officio ita penitus omnem propriam uti- litatem, & interesse à se abdi- cavit, ut propriam quasi contemp- tã, salutis tantum populi sibi crediti curam gereret. Cum enim Moyse absente, & in di- vina eloquio, Majestatis occu- pato, populus à verò Dei, in turpissimum idolorum cultum declinasset, penitus à Deo de- lendus, & quasi victima ad mac- cellum ducendus, tam tenero Moyse in oves suos affectu fe- rebatur, ut propriam utilitatis ac salutis incurius, ex fervoris impetu Deum hīscē verbis pro populo interpellaret; *Aut dimit- te eis hanc noxam, aut si non facis, dele*

Exod. c.
3. v. 1.

Moyse
Pastor bo-
nus.

Animam
pro ovi-
bus ponere
paratus.

Exod. c. 32. v. 32. *dele me de libro, quem scripsisti, nempe de libro vitæ, uti plerique exponunt.*

Nempe salutem animæ suæ.

Multi in multas hinc eunt sententias, quomodo Moyses Zelo animarum actus, hoc petere à Deo voluerit, aut, valuerit, has quidem ego quæstiones hinc enodare non intendo, sufficit enim notare magnum in Moyse pastoralis curæ zelum, propriam non tantum vitam, sed & salutem pro ovibus suis dare parato, uti & zelosus animarum Pastor, Paulus fecit, ad Romanos contestans.

Rom. c. 9. v. 3. *Oprobam ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis. Oprobatur enim (ut multorum varias explicationes præteream) eternam separationem non à charitate, sed à beatitudine, & gloria futura cum Christo, ut Judæi salvarentur,*

sic & Paulus.

Cornelius

uti doctè, & solidè explanat Cornelius, hisce opinionem suam verbis concludens: *Optat ergo hic Paulus illud idem, quod in simili casu optavit Moyses, dicens: Aut dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo, quem scripsisti.*

III.

Quis neget, bonos fuisse Pastores hos, non tantum bona temporalia, non tantum vitam, sed ipsam animam, & animæ beatitudinem pro ovibus suis dare paratos? Pastores non pascentens semetipsos, nec suam quærentes utilitatem? uti de se ad Corinthios testatus Paulus:

non quærens, quod mihi utile est, sed quod multis. Sed rarum & pretiosum est hoc pastorum genus.

Optimè observat Bernardus, *si rebus raritas pretium facit, nil in Ecclesia pretiosius, nil optabilius, bono, utilique pastore: nempe rara avis est ista.* Plerique enim non quærent quod multis, sed tantum quod sibi utile est.

S. Berni. Epist. 248.

pastores boni rari.

Si agenda inter primates, & rectores populi, consilia de importantibus reipublicæ negotiis, de ineundis fœderibus, tractanda pace, vel declarando bello, intentionis oculus non ad communem multorum, & ovium, populorumque, sed propriam tantum utilitatem & honorem dirigitur, ad hujus favorem, suam quisque profert sententiam, hæc communis politicorum maxima: non quod multis, non quod subditis, non quod ovibus utile est, sed quod mihi.

Si decernendus alicui Magistratus, si eligendus Præses, si conferendum beneficium, officium, aut dignitas, non digniori, non illi, qui multis sed qui mihi utilis, affectus, & propinquus, eligendus est. Pastores isti sunt, sed qui non gregem, sed semetipsos pascent; Præesse inhiant, prodesse non curant, scribit de talibus Pastoribus Petrus Damianus. Merito igitur hisce pastoribus minatur Deus: *Vae Pastoribus Israel, qui*

Qui non quærent, que sua sunt.

Petr. Damian. l. 1. Epist.

Ezech. c. 34. v. 2. *pascabant semetipsos, lac comedebatis, & lanis operiebamini; Dum pauperulas emulgent oviculas ad sumptuosam parandam in conviviis delicatis mensam; easque si non deglutiunt, saltem continuo tondent, ad conservandum vestium luxum, & utinam (exclamat Doctor Mellifluus) sufficeret vobis lana, & lac, sicut enim sanguinem; Unde Propheta prosequitur: Et quod crasum erat occidebatis, gregem autem meum non pascbatis.* Non enim hi oves, sed hædos suos pascunt.

IV.

Cant. c. 1. v. 8.

S. Bernardi serm. 33. in Cant.

Pascunt hædos, id est, sensus corporis.

Et quinam isti hædi, qui à perversis pastoribus sollicitè pascuntur? semotâ ovium cura? Dilectæ suæ cœlestis mandatar Sponsus: *Egredere, & abi post vestigia gregum, & pasce hædos tuos, juxta tabernacula pastorum: Hædos (respondet Mellifluus Bernardus) dicit vagos & petulantes corporis sensus; hos nempe pascere curant plurimi in populo Pastores, Rectores & Principes, non inventientes pascua gregi, sed sibi, & sensualibus suis appetitibus, dum firmiter sibi persuadent, ad hunc statum à Deo se ideò sublimatos, ut hædos suos, & appetitus liberiùs pascere valeant, oves verò, & subditos in hunc sibi finem fuisse subjectos, ut ab eis lac emulgere, lanam tondere, pinguedinem extrahere possint, pro sustentandis, & pascendis*

hædis suis, hos docti pascere, oves mulgere tantum, & tondere, non autem pascere, custodire, & defendere, quærentes quod sibi, non quod multis utile est, cum tamen à Deo non ad suam, sed subditorum utilitatem ad honoris culmen sublevati sint. ut illos pascant, verho, exemplo, & corporali subsidio.

Hanc sui officij professionem probè agnoverat David, à Deo populi Israëliti Rector constitutus: *Cognovit David, quoniam confirmasset cum Dominus Regem super Israël, & quoniam exaltasset regnum ejus super populum suum Israël.* Cajetanus ex Hebræo legit, non super, sed propter populum suum, agnovit quippe David, se à Deo Regem constitutum, non propter sui utilitatem, non propter sui honorem & gloriam, ut aliis imperiosè dominetur, divitias cumulet, pomposo apparatu ærarium exhauriat, & magnum sibi nomen & gloriam cum subditorum ruina paret, sed propter populum suum, propter populi utilitatem, ut quærat, non quod sibi, sed quod multis utile est, juxta universalem S. Bernardi regulam: *Præsis, ut profis: epist. 149* Hanc statûs sui professionem quivis Rectorum pro sua conditione consideret oportet.

Interpellat Antistes Valentinas

nas ardentibus verbis quosvis rectorum, procerum, ac præpositorum status. *Quis es tu?*

Thom. de Viilan Dom. 3. adv. Officium regum est, alijs præ lucere.

Sum Imperator, Rex, Princeps, &c. magnus status, sed majus pondus! magna dignitas, sed laboriosa & periculosa! Noli altum sapere, sed time. Ab altitudine diei timebo. Psal. 55. Oportet te tantum ceteros homines præcedere virtute, quantum præcedis dignitate. Gerunt Magnates titulos Illustrium, Perillustrium, Illustrissimorum, Serenissimorum, & ad quid hæ titulorum fulgurantes, & coruscantes scintilla? Ut subditis exemplo, virtutum splendore præluceat, ac præire intelligantur. Sunt stellæ tam fixæ quàm erratiles, perlucidæ, ac splendidæ, at non sibi solis, sed toti terrarum orbi, in quem suum lumen cum influentiis transfundunt, sine propriâ sua utilitate, aut comodo in terram liberales, ac propitiæ. Personæ illustres & nobiles, tanquam stellæ in firmamentum Ecclesiæ sunt collocatæ, non ut bona terrena à subditis extrahant, sed ut his subsidium corporale, & spirituale subministrèt, ac beneficiis influant, de cetero boni exempli, & morû integritate, illustrissimè & serenissime prælucentes, & siquidem in hoc deficient, gravius utiq; à Deo, quàm alij, obscuro loco nati, puniendi.

Magnates hinc illustri simi dicuntur.

Stella non sibi sed terræ lucet.

VI.

Memini ego in celeberrima

Universitate Lovaniensi in Thesibus Juridico-Criminalibus etiam hanc publicæ disputationi assertionem fuisse propositam. *Nobilis, homicidij voluntarij reus, æquè vitæ ac plebejus plectendus est. Oppugnata fuit hæc assertio sequenti argumento. Ex hoc sequeretur, quòd Nobilis homicida (contra Justitiam distributivam) durius puniendus esset, & gravius quàm plebejus. Quòd sic probatum. Qui ex altiori gradu ad infimum deturbatur, gravius & durius punitur, sed nobilis (æquè ac plebejus) capite plectendus ob idem delictum, ex altiori gradu deturbatur, & deiicitur, quàm plebejus, ergo durius & gravius punitur. Cui argumento defendens primò respondit, negando minorem, cum vita & privatio vitæ in plebejo, quàm nobili sit æqualis, licet quoad exequendi modum aliquis fortè respectus & differentia adhibenda sit.*

Magnas perverfus

Maiori pena dignum.

Secundò, concedendo totum, quòd Nobilis durius & gravius puniatur in memoratâ suppositione, negando tamen hinc præjudicium fieri Justitiæ distributiæ, licet nobilis ex altiori gradu dejectus, durius puniatur, cum enim in altiori dignitatis gradu, & statu à Deo collocatus sit, ut alijs illustriori exemplo præluceat, merito meriti meritum fuisse prænam, si indignum statu & dignitate

nitate sua facinus, ad aliorum scandalum perpetraverit. Nec displicuit, sed multum Auditoribus arrisit hæc, & non tam Juridica, quam moralis resolutio, cum etiam Dei oraculo sancitum sit, ut potentes potenter tormenta patientur.

Acerbè enim in potentes animadvertit Deus, cuius iræ nemo resistere potest, sub quo curvantur, qui portant orbem nempe Principes & Prælati, juxta expositionem glossæ moralis. Portant isti, & gemunt sub tam gravi onere & sicut equi portandis per montium juga oneribus destinati, pro exiguo pabulo, maximis subiiciuntur laboribus, post quos demum nil nisi læsum, ex tumore inflatum, aut excoriatum dorsum, ac fœtidum stabulum, exonerati sperare possunt. Sic Rectores mundi, qui portant orbem, præter exiguum, modicum, & quasi momentaneum dignitatis, & voluptatis pabulum nil nisi conscientiam tumidam, & vulneratam expectare valent, in fœtidum fortè adhuc infernale stabulum æternum relegandi.

VII. Altum super hoc suspirabat moriturus Philippus II. potentissimus, nec minus piissimas Hispaniarum Rex, in hæc verba prorumpens: Nihil prodest Regem esse, nisi ut in morte cruciet suis. Quoniam iudicium durissimum,

Sap. c. 6 v. 7.

Iob. l. 9 v. 13.

Glossa Moral.

Philippi Regis Hist dictum. S. p. c. v. 6.

his qui præsumunt, fiet. Hisce non obstantibus, tanta de principatibus, de regnis, sceptris & coronis in mundo concertatio est, ut parum de animæ periculo curent, modò imperent. Superius memoratum, quòd zelo populi sui accensus Moyses, dum noxam ei à Deo dimittendam peteret, exclamavit: Dimitte eis hanc noxam, aut dele me de libro tuo, quem scripsisti; Quod Cajetanus non de libro vitæ, seu viventium, intelligit; sed de libro, id est, Decreto principatus, eò quòd mallet Moyses ex libro & numero Principum deleri quàm subditarum oviam interitum videre, & gravem illarum rationem sustinere. Sed è contrà multi ita inhiant dignitatibus, ut parum curent de libro Vitæ deleri, modò in libro Principatus & Regiminis incorporari, & conscribi valeant. Quibus bene illud Phœbi effatum applicari potest, quod imperito filio Phæthonci, paterni curus moderamen affectanti objecit: *Penam promerere possis.*

A Coronis ad mitras, à sceptro ad pedum progreditur S. Thomas à Villanova; Tu quis es? Sum Prælatas. Et quid est esse Prælatum? Esse Pastorem, non Dominum, non Principem. Non Dominantes in Clero, sed forma facti gregis: i. Petri. 5. exemplum sanctitatis in populo. Et v. 3.

Multum malum de libro vitæ.

Quam de numero principum.

VIII.

S. Thom. de Villan cit.

1 Petr. 5. v. 3.

etius

cujus gregis? Utrique illius, pro quo
 Filius Dei vitam posuit, quem non au-
 ro, & argento, sed sanguine suo
 pretiosissimo emit. Et quantus grex?
 Sexaginta milia, Centum milia o-
 vium, difficultis cura. Unus Ange-
 lus unum sibi ex illis omnibus sufficere
 putat, & tutantia? Et que conven-
 tio cum Domino gregis? Custodi (in-
 quit) virum istum, & si lapsus fuerit,
 erit anima tua, pro anima illius, san-
 guinem ejus de manu tua requiram.
 O terribilis obligatio, & est, qui velit
 ad hoc obligare seipsum. O cecitas
 filiorum Adam! Hac Villanova.
 Beatus Ecclesie Antistes, Pius V.
 durum hoc judicium, & terri-
 bilem obligationem perpen-
 dens, dum Pontifex eligeretur,
 expallescens, & contremis-
 cens dixit: Cum in Monasterio vi-
 verem, mihi, & Deo, optime spera-
 bam de mea salute; Creatus Episco-
 pus & Cardinalis, timere capi, nunc
 ferè de ea despero. Quis enim totius
 Ecclesie molem, qui tot animarum
 onus sustineat, sine evidenti salutis
 periculo? In eadem angustias su-
 preme Prælatuæ pondus con-
 jecit Adrianos quartum & sex-
 tum, Marcellum secundum, ut
 alios S. Episcopos prætereã, Au-
 gustinum, Ambrosium, Gre-
 gorium, Basilium, Athana-
 sium, &c. Qui propter terri-
 bilem obligationem, & evi-
 dens periculum, dignitates hor-
 ruerunt.

Certè de Canonico illo
 P. Franc. Josephi Op. IV.

S. Victoris, memorat Thomas
 Cantipratensis, quòd post mor-
 tem amico apparens dixerit:
 Si de numero Episcoporum fuisset,
 in damnationis periculum incidissem,
 & de numero electorum non essem.
 Quod & præfatus Antistes Va-
 lentinas ponderosis hiscè ver-
 bis prosequitur: Quàm multi bo-
 ni viri, & Christiani in humili statu
 salvarentur, qui in alto dignitatis
 gradu positi perierunt, aut propter
 inhabilitatem, aut negligentiam.
 Unde Augustinus, in quo loco (in-
 quit) sciebam non esse Episcopum, ne
 illò accederem, cavebam, ut in hu-
 mili salvarer, ne in alto periclitarer.
 Felices, (concludit S. Thomas
 de Villanova) qui solum de seipsis
 in die judicii, reddaturi sunt ratio-
 nem; Nam altitudo dignitatis officii,
 quasi præcipitium timenda est. Nun-
 quid currere queunt in petris
 equi? Amos, c. 6. v. 13. Cur-
 runt utique sine cura in istis pe-
 tris & præcipitiis, currunt &
 ludunt excecati filij Adæ, cum
 gaudio pascentes semetipsos.]

A Prælatiis rursus ad tempo-
 rales dynastas se convertit sa-
 pe memoratus Antistes: Tu quis tempo-
 es? Ego Dominus temporalis, Comes,
 Dux, & quid est esse Dominum tem-
 poralem? Nunquid habere multam
 familiam, equos phaleratos, domos
 & palatia, opulentiam mensam, mag-
 nificas, & pretiosissimas vestes, ar-
 genteis, aureis vasibus fulgentem aba-
 cum, & pulcherrima aulica, peristro-
 mata, insuper & canis & accipitrum

N

Thom.
 Cantipr.
 l. 1. Ex-
 empl. c.
 20.

Multis
 damnantur
 in dig-
 nitatibus.

Qui fuisse
 salutari in-
 humili-
 tate.

IX.

Domini
 temporales.

Debeno
 esse po-
 neres sub-
 ditorem

omne

Prælati-
 onum offi-
 cium.

Et terri-
 bilis obli-
 gatio.

Pius V.
 conremis-
 electus
 Pontifex.

omnegenus? Non utique ad hoc sunt in populo, sed ut sint patres, & patroni subditorum, quibus præsumt, ut eos in pace, & iustitia regant, & defendant eos à molestantibus, & subueniant eis in necessitatibus suis. Scilicet ut pascant subditos, non semetiplos. Formam Dominorum audi

Iob 29.
7. 15.

inbeato Job scriptam; qui utique fuit magnus Dominus temporalis: Oculus fui cæco, pes claudo, pauperum pater eram: Si negavi, quod volebant, & oculos viduæ expectare feci? conterebam molas iniqui, & de dentibus illius auferebam prædam; Si comedi buccellam meam solus, & non comedit pupillus ex ea? quia ab infantia crevit mecum miseratio, & de utero matris meæ egressa est mecum. Videant (arguit hinc Vil-

lanova) magnates nostri temporis, Non raptores non belluæ: sitales sunt, videant qui mensas opulentas ex laboribus, & sudoribus, pauperum replent, & mille calumniis & exactionibus subditos premunt.

Amos, c.
4. v. 1.

Audiant, quid Dominus per Prophetam comminetur huiusmodi. Audite hoc vacca pingues, qui calumniam facitis egenis, & confringitis pauperes: Juravit Dominus Deus in sancto suo, quia ecce dies venient super vos, & levabunt vos in contis, & reliquias vestras in ollis ferventibus, & per aperturas exhibitis altera contra alteram, & proiciemini in Armon, dicit dominus. In summa: Væ pastoribus Israël, qui pascebant semetiplos.

Idem de iudicibus, Prætoribus, Præfectis, Magistratibus,

Senatoribus experientia docet, qui crimina non ad emendationem populi, sed tantum bursa suæ impinguationem puniunt, & in multas pecuniarias inhiant, è quibus iustitia vel cõmenda, & pecuniis redimenda, vel muneribus provocanda est, qui cum iustitia (quam pecuniis & muneribus venalem habent) publicam quasi mercantiam pro lucro exercent, non quod multis, sed quod sibi utile est, quærentes, & pascentes semetiplos, dum interim nec suum cuique pauperulo tribuitur, nec publico communitatis & reipublicæ bono medetur.

Væ igitur pastoribus istis, qui pascebant semetiplos. Nonne greges à pastoribus pascentur? Lac comedebatis, & lanis operiebamini, & quod crassum erat, occidebatis, gregem autem meum non pascebatis. Quod fuit infirmum, non consolidastis, & quod egrotum non sanastis, quod contractum est, non alligastis, & quod abiectum est, non reduxistis, & quod perierat, non quaesistis, cum austeritate imperabatis eis, & cum potentia. Væ, væ pastoribus istis! Sed audite Pastores, quod vobis serviat in admirationem non minus, quam imitationem.

Anno post mundi creationem 5159. post totum orbem diluvio inundatum 2957. post magni Patriarchæ Abrahamæ nativitatem, 2015. post populi Israël-

Iudices
quomodo
pascent
se ipsos

X.

Ezech. c.
34. v. 2.

Israëlitici ex captivitate Ægyptiaca egressum, 1510. A Roma condita 752. Anno imperij Cæsaris Augusti, quadragesimo secundo, editus est in lucem puerulus Patre prædivite, & præpotente, sed Matre pauperculâ, at virtuosa, & imprimis castâ natus, qui ridere nunquam, sapius autem effusus lacrymis flere, imò continuò altum suspirare, & gemere visus est.

Vix solidos firmare gressus edoctus, quasi fugitivus & exul hinc inde vagari, circuire mare, & aridâ, & discurrere per civitates & castella cœpit, & causâ sui stertus, gemitus, ac solliciti & anxii discursus, quæsitus, aliam assignare non potuit, nisi quòd à Patre, Pastorum principe, missus sit ad quærendâ (relictis 99. in deserto) ovem centesimam deperditam, in hac inquirendâ triginta tribus omnino annis summa anxietate insumptis, & magnis à juventute perpeffus laboribus, optimè tamen collocatam operam suâ æstimavit, dum ovem deperditam infernalis lupi faucibus hærentem invenit, cui violentâ manu eripiendâ, magnos non solum labores, ac sudores, sed superabundantem etiam sanguinis copiam impendit, à luporum immanium savis unguibus, ac dentibus laceratus, caro proprii sanguinis pretio

redemptam tandem ovem, fauciatis humeris impositam in ovile reportavit, lætus & exultans de offerendâ Patri, Pastorum Principi, tam diu conquistâ prædâ, licet non inclinatis tantum humeris, sed & capite, demum laboribus, ac oneri succumbens, quem in Patris commendaverat manus, spiritum, in assistentis afflictæ Matris sinum exhalaret. Relicto toti orbi, & singulis præcipuè Pastoribus, sollicitæ curæ, ac fidelitatis in oves exemplo.

Intelligitis, non dubito, charissimi, solliciti pastoris parabolum, compræhenditis admirandam in eo curam, & Curati, & Pastores, sive pedo, sive sceptro insignes, sive infulis, sive coronis adornati, sive gladio, sive cruce muniti, sive paludamento, sive podere vestiti, &c. Aspicite, igitur in pastorem bonum, qui ovem deperditam inquirendo, & redimendo, propriis non solum laboribus non pepercit, sed nec proprio sanguini, & vitæ. Quare & vos eadem cogitatione armamini, ut omnem in oves vestras impendatis curam; discite à Principe Pastorum Christo J.E.S.U. veri Pastoris officium; Ego (inquit iste) sum pastor bonus. Bonus utique pastor, qui ut oves pasceret, ipse elurrit, ut exemplo & verbis præiret.

N 2

ovi-

Ioanni. e
10. v. 12

Discant
Rectores
à Chri-
sto. regere
oves suas

ovibus, de cælo descēdit, nō pas-
cens semetipsum delicatā men-
sā, aut divitiis, sed in suā pau-
pertate, vix tantum lactis & la-
næ sumens, quo se vestiret, &
sustentaret; bonus pastor, qui
non fugit, ut mercenarius, sed
vitam & sanguinem pro ovibus
liberaliter fudit, qui propriam
etiam carnem & sanguinem o-
vibus in cibum & potum reli-

quit. O bonum pastorem!

Quis pastor oves proprio pascit cruore? S. Chry-
exclamat Chryostomus: Hoc (ost. hom
Magistro officium veri pastoris 60. ad
addiscite mundi & Ecclesie re- populum
ctores, sic oves vestras custo-
dite, super illas vigilate, præ-
ite, pascite, & tanquam boni
pastores invenietis pascua cum
ovibus vestris in cælesti
patria, Amen.

DISCURSUS XII.

Vau,

Facti sunt principes ejus, velut Arietes
non invenientes pascua. *Thren. i. v. 6.*

DE ANIMA.

*Terrenis pasta illecebris, non potest invenire
pascua consolationis cælestis.*

I. **P**ulcherrimè à Deo exor-
nata est anima humana,
non tantum ad imagi-
nem & similitudinem
ejus formata, & tam naturali-
bus, quàm supernaturalibus do-
nis dotata, sed etiam gratiâ san-
ctificante, tanquam gloriâ in-
choatâ, vestita, & circummor-

nata, ut similitudo templi. De-
plorat autem Propheta hoc ver-
su, quod egressus est à filia Sion,
(ipsâ scilicet animâ) omnis de-
cor ejus; dum nempe in pecca-
tum prolapsa anima, divinâ gra-
tiâ privata, in scelerum sentina
volutatur, non tantum deco-
re ac pulchritudine, sed solitis

st onb

Ratio est
quasi
Principes.

Glossa
Ord.
Interlin.

Sensuali-
tas est
quasi fa-
mula.

quoque consolationum pascuis
viduata: Facti sunt principes eius,
velut artes, non inuenientes: p. sua.
Sed quinam hi principes, & do-
minantes reguli in ipso homine,
vel animâ? Animi motus ratio-
nales, respondet glossa: qui tan-
quam Principes & reguli sen-
sualibus motibus dominari de-
berent; & hi quidem serui pas-
cua sua, & consolationes in ter-
renis tantum, sensualibus, cor-
poralibus, & fluxis gaudiis, &
deliciis habent. Principes ve-
rò, id est, rationales motus &
potentiæ, in cœlestibus, divi-
nis, ac solidis consolationibus
pascuntur. Plures subinde re-
periuntur etiam inter Christi-
colas, qui ita consolationum
cœlestium, & spiritualium pas-
cua frequentare velint, ut tamē
pascua terrestrium consolatio-
num non amittant, & Principes
& seruos (rationales scilicet,
& sensuales motus & poten-
tias) consolationibus cum spi-
ritualibus, tum corporalibus
pascere solliciti. Sed in hoc
casu erunt principes eorum, ve-
lut arietes non inuenientes pas-
cua, non enim possibile est ani-
mam cœlestibus simul & terre-
stribus consolationibus pasci.

11.
Gencl. 13.
v. 9.

Altercatio quondā exorta e-
rat inter pastores Abrahamâ & Loth
ob nimiam gregum copiam;
ne itaque iurgium ex pastori-
bus derivaretur in ipsos Domi-

nos, Abraham prudentiâ & pa-
cis studio præcellens, separa-
tionem præterdit: optionem
quidem pascuorum nepoti re-
licturus: Ecce universa terra coram
te est; recede à me obsecro: si ad sini-
stram ieris, ego dextram tenebo, se-
tu dextram elegeris, ego ad sinistram
pergam. Elevatis Loth oculis,
ut aspexit jucundissimam So-
domorum planitiem, illuc se-
cum gregibus suis contulit, &
habitavit in Sodomis: Abraham verò
habitavit in terra Chanaan. Egre-
giè in hunc passum observat
Hugo Carenensis, quòd congruè
per Abraham ratio, per Loth sensua-
litas, sive caro accipitur; Greges
affectiones, & desideria eorum; Pa-
stores, cogitationes, vel prudentia
spiritus, & prudentia carnis, inter
quas est rixa continua. Quare si-
mul habitare nequeunt: Sed, si in
sinistram, ego dextram tenebo, & si
tu dextram elegeris, ego ad sini-
stram pergam. Hoc dicit spiritus,
sive ratio (ait Hugo) quia quod
dextrum est carni, sinistrum est spiri-
tui, & è converso. Separantur
ergo Abraham, & Loth, spiri-
tus & caro, ratio & sensualitas,
Loth eligit declivia circa Jorda-
nem, & ab oriente recedit, sed
damno suo, nam uti bene notat
Gregorius. Loth amena eligit,
utilia refugit, de loci pulchritudine
capiunt, ab hostibus captivatur.
Nequibant simul stare Abra-
ham, & Loth, pastores Abra-
ham,

Abrahâ
separatur
à Loth.

Hugo
Card. hic.
Abrahâ
est ratio.
Loth sen-
sualitas.

Pastores
& greges.

Apud Hu-
go.

Sensuali-
tas pasci-
tur in So-
domis.

ham, & pastores Loth, nec simul pasci poterant greges Abraham, & greges Loth, quia sicut spiritus & caro, ratio & sensualitas, prudentia carnis, & spiritus pacificè invicem vivere sic eorum greges, affectiones & motus, rationales scilicet & sensuales uno campo, & prato pasci nequeunt. Recedat ergo Abraham, recedant motus rationales, spiritus, & ratio, non inventientes pascua in Sodomis, in amaranis, declivis, & paludosis carnis & mundi hujus deliciis ad occidentem, recedat à Loth, à sensualitate, prius enim, quam hinc separatus fuerit Abraham, nec sibi, & pastoribus pacem, nec gregibus suis pascua inveniet. Abrahamus à Loth segregatus collocutorem Deum habere meruit: Dixitque Dominus ad Abraham, postquam divisus est Loth ab eo: Leva oculos tuos... omnem terram, quam conspicias tibi dabo, &c. Leva oculos, id est, *caelestia contemplare* (explicat Hugo,) quod non potest quis facere, nisi fuerit prius divisus à Loth, id est, *à carnalibus desideriis.*

Cum Abrahamo ergo à Loth, id est, à sensualitate divisus spiritus, in caelestium contemplationem elevatus, jam vera, jam optima invenit pascua, & cum Psalmista exultabundus exclamat; Dominus regit me, & nihil mi-

hi deerit, in loco pascuae ibi me collocavit: Super aquam refectiois educavit me. Qui hoc pastore regitur, pascuorum nunquam defectum patietur. Nam ipso teste: Si quis ad me introjerit, ingrediatur, & egredietur, & pascua inveniet, scilicet, *divinam consolationem, juxta Hugonis expositionem.* Anima verò in Sodomis, & sensuum delectationibus habitans, tanquam in terra deserta, & in via, & in aquosa, *Psal. 62. v. 2.*

conlationum verarum & caelestium nullatenus pascua inveniet, & errabunda, ac desolata vagabitur, sicut aries non inveniens pascua.

Quare David has consolationes terrenas meritò recusavit; Renuit consolari anima mea: memor fui Dei, & delectatus sum. Optimè notandum, antequam se Propheta Regius delectatum, sive consolatum assereret, quòd prius abnegationem consolationis terrestris, tanquam principium privativum supposuerit: Renuit consolari anima mea. Primum enim est (scribit in hunc passum devotus noster P. Franciscus Titelmanus) ut quis consolationem externam omnem propter Deum respuat; zelotes enim est Deus, nec aliorum secum patitur amores; alienis consolationibus occupatos, suae consolationis, ac visitationis non dignatur beneficio. Divortium ergo prius ab externis consolationibus

Prudentia carnis & spiritus non possunt simul stare

Hugo Card. Debent separari.

Psal. 22. v. 1.

Joan. e. 10. v. 9. Hugo in

Thren. c. 1. v. 6. hic.

HL

Psal. 7. v. 3.

Titelmanus hic.

Deus non patitur iuxta se consolationem Creaturam.

consolationibus faciat necesse est, qui divinis sponsi visitationibus desiderat recreari: digerat, vel potius evomat, oportet, consolationes terrenas, & carnales & famem evacuatus à carnalibus deliciis stomachus irritet, ut cum filio prodigo panem paternæ domus esuriens, recogitet cœlestes devotarum animarum refocillationes, quanti mercenarij in domo patris mei abundant panibus, & ego hic fame pereo? Animam peccatricent & prodigam, quæ jam rejecto porcorum cibo jejunum, & vacuum gerit stomachum, fame perire non patietur cœlestis Pater, sed vitulum saginatum occisurus, juge bonæ conscientia convivium, & symphoniam internæ consolationis instituet, siquidem consolari amplius inter Epicureos porcorum greges renuat, nam siliquis porcorum, & pane cœlestis patriæ simul frui non licet, sed stomachus, ac gustus bene prius ab illis expurgandus: Sicut enim mens à terrenis jejuna, cœlestia esurit, sic illis saginata, hæc nauseat.

Luc. 15.
v. 17.

Anima
vacua esurit Deū

V.

Gustus in
homine
destruitur
per
carnalia.

Si quando aliquem fructus minus maturos & sapidos comesse cōtigerit, dentes inde stupescunt, & gustus taliter alteratur, ut subsequentes etiam delicatissimi cibi parū sapiant. Sic & febricitantis gustum effusus

humor biliosus ita reddit insipidum, ut esculenta oppipare præparata, ac melle, saccaróq; affluenter condita, amarum tamen reddant saporem. Sic & anima febrilibus malignarum passionum, & desiderijs terrenarum consolationum paroxifmis concussa, vel immaturis, & noxijs carnalium illecebrarum, aut gulæ illecebris gustatis seducta, jam spiritualium consolationum saporem amisit, jam dentes obstupuerunt, jam febrilibus desideriorum ardoribus gustus infectus est, ut prædominante bilioso passionum humore, nec mel, nec saccarum divinæ consolationis gustari valeat. Hinc est, quod tales miseri homines, vel consolationes divinas nauseantes, vel earum dulcedinem ignorantes, ad exterarum, mundanas, & carnales se convertant. *Quid enim restat* (ajebat Pater meus Seraphicus) *quando anima caret spiritualibus delicijs, quam ut caro convertatur ad suas.*

Conformitates l.
1 fruct.
4. P. 2.

V.

A serpente Eva, ab hac seductus Adam de fructu verito, immaturo ducti appetitū, comederunt; Patres comederunt uvam acerbam & dentes filiorum obstupuerunt. Ab hoc amaro fructu dentes omnium filiorum Adæ, originali peccato infectorum, ita obstuperunt, ut etiamnum gustus totaliter deprava-

Jerem. 31.
v. 25.

tus,

Adam ^{et} *tus*, cœlestia gustare non va-
le ^{mus} *cog* ^{leat}, & hinc caelestium sapore
no ^{vis} *u-*
xorem, neglecto, ad terrenas, & car-
nales consolationes se conver-
tat, Protoplastorum nostrorum
exemplo inductus.

Nam antequam de verita ar-
bore hi gustarent, originali ad-
huc innocentia præditi, & solo
Deo contenti, carnales deli-
tias non quærebant. Ejectus

Gen *c. 4.* *verò* *paradyso*, *Adam* *cognovit*

v. 1. *Evam* *uxorem* *suam*. quod accu-
rate notat Cardinalis à S. Ca-
ro: In paradiso continuerunt, egres-

Deficien-
se solatio
spirituali
tio, *curritur* *ad* *temporale*. Unde

1. Reg. 15. dum diceret Samuel Saul:
abiecit te Dominus; statim Saul
dixit: honora me coram populo: Qua-
si diceret: Ex quo amisi solatium Do-
mini, curram ad solatium mundi,
utrumque enim simul haberi non po-
test. Magnus hic, & usitatus
valde est in fidelibus Christianis,
& Dei servis defectus, ut

Quæritur
tempora-
le.

deficiente consolatione spiri-
tuali, statim se convertant ad
temporales, ad sensualitatis
commoditates, ad conversatio-
num sæcularium, & jocorum,
lusuum recreationes, ut abje-
ctionis pertasi auram sæcula-
rium & humanas laudes captare,
applausum quærere inten-
dant, & ad solatium mundi cur-
rant, utrumque enim simul ha-
beri non potest, ut pascuis di-

vinæ & cœlestis simul conso-
lationis fruamur.

Est & aliud miserorum ge-
nus, qui non quidem externis
consolationibus aut carnalibus
se totos devovent, sed tamen
cum his spirituales quasi condi-
re, vel copulare peroptant, cum
tamen huic matrimonio facien-
do obstet impedimentum diri-
mens, nempe *cultus disparitas*.
Profundè de talibus in utramq;
quasi partem claudicantibus
memoratus Titelmannus sic lo-
quitur: *Quis* *tametsi* *nonnunquam*
us, *quæ* *Dei* *sunt* *recogitandis* *inten-*
dunt *animum*, *nolunt* *tamen* *abuce-*
re *amores* *alienos*; *consolationes* *ex-*
traneas, *à* *mundo*, *à* *carne* *oblatas*
nimum *libenter* *amplexantur*; *prop-*
ter *quod* *non* *merentur* *suavitatem*
divinæ *delectationis* *gustu* *mentis* *per-*
cipere, *quoniam* *etsi* *Deo* *videantur*
præbere *mentem*, *servant* *tamen* *alie-*
nis *consolationibus* *affectum*, *ut* *in*
eum *se* *gustus* *supernæ* *dulcedinis* *non*
possit *instillare*.

Planè moderna Christiano-
rum turma maximè in hoc de-
sudere videtur, ut modum, &
medium terminum inveniat, ut
adharere Deo possit, tamen à
creaturarum delectatione non
separanda, & taliter harum
consolatione fruatur, ut ta-
men divinam non deperdat.
Sed frustra & vano labore con-
sumitur, nam teste illuminato
Thaulero: *Delectatio Dei, & de-*
lectatio

VI.

Solutio
terrena
& cœle-
stia.

Titel. cit.

Non pos-
sunt simul
cop. lari.Impossibi-
le est.Io. Thaul-
serm. Na-
iv. B. v.

lectatio creaturarum in eodem persistere non possunt, emittant vel sanguineas lacrymas, at istud obtinere non poterunt. Estio, quod ista delectatio non sit impura & carnalis, modò minimum quid affectus, & consolationis habeat, quod purè Deus non sit, qualis v.g. esse poterit accepta propinquorum amicitia, & conversatio, &c. jam obstaculum divinæ poneret consolationi.

VII. Quid obsecro purius, quid sanctius sub cœlo unquam vel fuit aut esse potuit, ipsâ sacrâ unigeniti Filij Dei humanitate?

Christi
præsentia.

Nihilominus cum ea, qua in eo apparuit benignitas, & humanitas discipulis acceptabilem redderet ipsius conversationem, ac præsentiam, non tam animæ, quàm etiam sensibus externis consolatoriam, ideò declarat se ipsâ Veritas aterna: Ego veritatem dico vobis: expedit, ut ego vadam. Et quomodo expedit ineruditis discipulis subtrahi Magistrum? Filijs teneris patrem? in cujus præsentia pusillus grex securè confidebat? Imò verò affirmat summa Veritas: Expedit vobis, ut ego vadam.

Iob. 16.
v. 7.

Consolator
non venit

Et quare hoc? Si enim non abiero, paraclitus non ventet ad vos, nempe Spiritus sanctus, qui consolator dicitur.

O Bone JESU! quibuscum loqueris? Nunquid cum Apostolis tuis, viris utique sancti-
P. Franc. Iosephi Op. IV.

tate & miraculis, famosis? Et cujus hi amabant præsentiam? Nunquid sacratissimæ humanitatis tuæ, divinæ personæ inseparabiliter conjunctæ? quæ erat speculum sine macula, & fons omnis munditiæ, ex cujus oculis coruscabant radij omnis sanctitatis & puritatis? qui tangendo peccatores immundos, puros fecit, & castos? Quomodo ergo ex conversatione tam puræ humanitatis & benignitatis retardari potuit Paraclitus, & influxus divinæ consolationis? Planè si ex affectu, & amore præsentia illius, consolatori, & consolationi divinæ mora parabatur, quod non impedimenti afferet conversatio & præsentia hominis vani, mundani, jocosæ, ne dum dicam comptarum mulierum, & attractivâ affabilitate præcellentium, licet nullum inordinati motus & affectus sit periculum, sed piis discursibus, & devotis colloquiis plena sit conversatio. His non attentis, ego veritatem dico vobis, expedit, ut amica fratrum omnium & sororum abscindatur conversatio, & præsentia; hac enim durante, paraclitus non veniet ad vos. Si enim Apostoli (infert solidissimè Bernardus) adhuc carnî dominicæ inhaerentes, quæ sola sancta (quia sancti sanctorum) erat, Spiritu sancto repleri

S. Bern.
serm. 9.
de Ascensu.

Solatij
funditus
renuntiã
dum.

pleri nequierunt, donec tolleretur
abeis, tu carni tuæ, quæ sordidissi-
ma est, astrictus, conglutinatæ, il-
lum meracissimum spiritum, te putas
posse suscipere, nisi carnis istius conso-
lationibus funditus renuntiare tenta-
veris? Et creaturarum omnium
affectum funditus ejeceris?

VIII.

Notabile valde est, quòd Mel-
listuus ad consolationes, & con-
solatorè cœlestè recipiendū,
non tantum terrenis consola-
tionibus renuntiandū, sed funditus
renuntiandū docet; Sunt enim
subinde, qui renuntiãsse videntur
omnibus creaturis, sed non
funditus, de quibus idem san-

S. Bernard
ibid.

ctus Paulus superius scribit. A-
mant enim in carne sua terrenas
consolatiunculas, sive in verbo, sive
in signo, sive in facto, sive in aliquo
alio: & si hæc interrumpunt aliquan-
do, non penitus rumpunt... Et eo-
rum compunctio non cõtina, sed ho-

Vinum
novum in
utres no-
vos.

varia est. Impleri autem visitatio-
nibus Domini anima non potest, quæ
his distractionibus subiacet, & quan-
tò magis illis evacuabitur, tanto am-
plius illis implebitur, si multum, mul-
tum: si parum, parum: ... Nun-
quam istæ illis misceri poterunt in æ-
ternum, quia ubi vasa vacua non in-
venit, oleum stare necesse est: nec

Ignis &
aqua non
possunt
iungi.

mittunt vinum novum, nisi in utres
novos, ut ambo conferantur; neque
enim spiritus & caro, ignis & repidi-
tas in uno domicilio commorantur.

S. Bern ad
Fulc. 1.
Epist.

Idem ipse ad Fulconem confir-
mat. Quomodo ignis & aqua simul

esse non possunt, sic spirituales, & car-
nalis delicia, in eodem se non patiun-
tur. Ut ergo illis locus pare-
tur, hæc funditus evacuentur
necesse.

Non enim convenit in utres
veteres, & sordidos infundi vi-
num, mel, & balsamum illud
cœlestè, prout bene cum Melli-
fluo monet meus Seraphicus:
Errat omnino, si quis illam cœlestem
dulcedinem huic cineri, divinum il-
lud Balsamum huic venenoso gaudio,
charismata Spiritus sancti huius sæcu-
li illecebris misceri posse arbitratur.

S. Bonæ.
Solil. c. 6
Balsamū
non misce-
tur cineri

IX.

Neque etiam de impuris car-
nalibus solū voluptatibus hoc
intelligendum, sed quacunque
ex creaturis haustâ consolatio-
ne, sive in verbo, sive in facto,
quæ per mortificationem, tan-
quam divinæ consolationis
principiū privativum, penitus
est evacuanda, & funditus re-
nuntianda, licet non sine pug-
na, & inferioris hominis con-
tradictione, ac dolore contin-
gat, quem tamen eò copiosior
excipiet consolatio cœlestis,
quò major fuit dolor in ejectione
terrestri. Expertus testa-
tur Psaltes Regius: Domine se-
cundum multitudinem dolorum meo-
rum in corde meo, consolationes tuæ
larisiverunt animam meam. Mul-
ti dolores, sed multæ consolationes
(ait hîc S. Augustinus) Amara
vulnera, sed suavia medicamenta.
Non ergo nos absterreat vul-
nus

Dolorem
sequitur
consolatio

Psal. 93.
v. 19.

S. August
hic.

nus mortificationis, tam pretioso consolationis Balsamo curandum, nec tædeat nos turbidas Aegypti aquas relinquere, ut super aquam refectionis educari possimus, cœlitus infundendas.

Differentia, quam habet cisterna à fonte, vel puteo, est, quod isti aquas suas è terra scaturientes recipiant, quarum venæ ex terræ visceribus nascuntur, sed cisterna non nisi supernè è cœlo demissas excipit aquas: hinc bene cisternæ vacuæ, hæc quidam adscriptit verba: *Exspecto supernas.* Cor hominis, sive Anima nec fontis, nec putei naturam induat, consolationis aquas è terrenis deliciarum venis emendicatura, sed quicquid è terra scaturiginem trahit, respuat, supernas expectans consolationis aquas; Declinamus cum Abraham declivia, & amœna Sodomorum gaudia ad Jordanem in occidente sita, separemus greges, affectiones nostras, à postoribus Loth, à sensualitate, & prudentia carnis,

renuat terrenis consolari anima, & quærere solatia mundi, & aquas Aegypti turbidas, & luteas, sed expectemus supernas, puras & durabiles, quas Deus totius consolationis nobis non denegabit; *Consolabitur Dominus Sion, & consolabitur omnes ruinas* Isa. 6. 32.

ejus. Et quamvis exsiccata subinde appareat Cisterna cordis nostri, non tanten alias, nisi supernas anhelemus aquas, quippe *Bonum est prestolari cum silentio salutare Dei.* Nam, *brevis mora, felix hora;* ait S. Bernardus: *Brevis mora siccitatis, sed felix hora supernarum pluviarum; super aquam refectionis aducavit me.* Tunc gustare & videre licebit, quoniam *suavis est dominus; gustate prius, & postea videte,* ait Hugo. Hic licebit gustare, in patria autem videre; gustemus ergo quoniam *suavis est Dominus per gratiam, ut eum videamus, & pacua apud eum inveniamus in gloria, Amen.*

Thren. 6.
3. v. 26.
apud Hug.
hic.

Siccitas
brevis
doloranda.
Psal. 33.
v. 9.

**
*

